

Ja fa sis setmanes que el físic britànic Stephen Hawking va obrir un debat amb la seva pregunta en un fòrum en xarxa de Yahoo: "En un món, que políticament, social i ecològica es troba en caos, com pot la humanitat sobreviure els propers cent anys?".

25.395 persones van respondre, fins que Stephen Hawking va tornar a intervenir-hi: va dir que havia proposat la pregunta perquè ell mateix no en sabia la resposta. No obstant això, va dir que "a llarg termini la supervivència de la humanitat només serà

segura si ens endinsem en l'univers i emigrem cap a altres estrelles". A més a més, va dir que esperava que les persones, a través d'una manipulació del seu material genètic, puguin esdevenir més sàvies i menys agressives. Continuem el debat i, per això, hem demanat a deu científics alemanys la seva resposta.

© ZEIT online 17.08.2006

Com sobreviurem els propers cent anys?

Terror, guerres, virus: el físic Stephen Hawking pregunta, si la humanitat és capaç d'autodestruir-se. Deu científics alemanys responen.

COM SOBREVIVEM ELS PROPERS CENT ANYS?

Peter Sloterdijk, filòsof

Stephen Hawking es un dels savis que es preocupen globalment del conjunt. Forma part d'una noble tradició de físics del segle XX que prevenen la societat de la societat mateixa i, per consegüent, també dels físics. Ambdós advertiments m'agraden, perquè mostren el sentit de realitat dels grans exponents de les ciències naturals.

Comparteixo plenament la preocupació de Hawking. Amb la seva qüestió s'adhereix a l'observació que al món hi ha tendències manifestes d'autodestrucció. Amb els seus mitjans reacciona davant

d'un diagnòstic que inquieta alguns dels seus col·legues des d'Hiroshima. No ho fa en un sentit moralitzant, com ho feien filòsofs de l'existència de la seva època, que sostenien que l'home roman

només davant d'un problema real, el del suïcidi. Ell escull un principi jurídic i ecològic, en el qual pren seriosament el concepte d'"efectes secundaris". Sembla que es pregunta: "Com es pot difondre el pensament de la responsabilitat del producte entre individus emprenedors? Això ja no és tan estrany entre els fabricants de rentadores i altres productes que convé que es mantinguin durant més temps. Només quan es tracta del conjunt, el pensament responsable no s'ha imposat entre les persones actives.

En relació amb l'extermini dels indis a Amèrica del Nord, una vegada vaig apuntar: l'únic pensament consolador en tot això és que la història universal és un delictes que només es pot cometre una vegada. Avui som tots indis davant l'extermini –la història previsible de la nostra desaparició amaga poc consol. Hawking ens té per una espècie amenaçada, les seves recomanacions resulten dràstiques. Estan marcades per una tendència tecnòfila de fons, quan diu: hem d'emigrar cap a altres estrelles.

És curiós que no s'hagi de recomanar als israelians d'abandonar Israel, però que s'hagi de suggerir a la humanitat que es busqui un altre planeta. Ningú no se sent provocat per una proposta com aquesta, com si la humanitat no fos un col·lectiu capaç de fer mal. El consell d'emigrar expressa la convicció que els nostres problemes són irremeiables a la Terra. Aquí s'han posat en marxa processos que, segons la visió del savi, ja no es poden corregir amb mesures d'ordre superior.

Si les nostres dificultats fossin controlables només a través de canvis de comportament morals o culturals, es podria defensar la Terra com a lloc d'estada, en canvi, segons Hawking hem d'estar preparats per abandonar-la d'aquí a poc -això diu alguna cosa de la seva opinió en relació a la capacitat humana d'aprendre.

Si ens mantinguéssim fermes a la Terra, tindríem -només com a individus genèticament canviats- una oportunitat de comportar-nos de manera “més sàvia i menys agressiva”.

Vull dir, amb tota modèstia, que abans que es recorri a l'eugenèsia i a l'èxode cap a l'univers, s'haurien d'haver exhaurit les alternatives terrestres conegudes. Es podria recórrer, entre d'altres, a la clàssica representació que la política és un mecanisme, per implantar intel·ligència en el control dels sistemes socials. De moment hom no té la sensació que aquesta exigència s'hagi satisfet, ja que els actors d'avui juguen a un joc perillós amb el sentiment humà de temporalitat. Hom ho deixa arribar fins a l'extrem de la catàstrofe, perquè s'està convençut que només la catàstrofe tindria l'autoritat de produir un redreçament.

Com se sap, ens precipitem amb alta velocitat cap a un mur de formigó. Però tot i això, com que el moment de l'impacte encara està una mica allunyat, hom manté l'accelerador premut. El nostre perill més gran es troba en la incapacitat de pressentir les coses amb lucidesa amb trenta, cinquanta, cent anys d'antelació. Per això la societat utilitza les oportunitats de futur dels últims homes sense cap mena de càrrec de consciència. Hom ho fa com si les solucions creixessin tan ràpidament com els problemes. Per emprar una altra imatge: ens comportem com si estiguéssim saltant des del centè pis d'un gratacels, postulant que allí baix, fins a l'impacte, hom ja inventarà alguna cosa.

Alguns prenen això com a optimisme realista –però també podria ser anomenat campionat obert d'autoengany.

Què passa, per exemple, amb les energies fòssils? La perillosa frivolitat de les masses en el capitalisme és inequívocament un efecte secundari de la tècnica d'energia fòssil. Un capgirament seriós hauria de corregir l'hàbit imprudent dels consumidors. En una república de filòsofs la combustió dels suports d'energia fòssil estaria senzillament

prohibida –el filòsofs són, certament, rigorosos, quan fa falta. Ara no viurem el domini dels filòsofs.

Què més? Es podria exigir als xinesos que disminuïssin el seu consum de carbó i de petroli. El resultat es deixa preveure. A la Xina s'ha declarat formalment que una gran nació té dret a la contaminació ambiental –una manifestació digna d'atenció, a través de la qual també es fa explícit el comportament de l'Oest. Qui val alguna cosa, viu segons el lema: som massa importants per no deixar cap escombraria darrere nostre.

Al final realista de la gradació, les propostes esdevenen més pragmàtiques.

En algun moment, hem anat tan enllà que expressem una no-comprometedora recomanació de reduir les emissions de CO₂, i de seguir el Protocol de Kyoto i companyia. Això es pot firmar o no. I, encara quan s'ha firmat, hom s'hi pot atènyer o no.

A partir d'aquí ja coneixem l'escena. Ens trobem altra vegada en el nostre autobús sense conductor que, amb velocitat creixent, es precipita contra la paret. I amb això encara sorgeix una representació edificant: la desesperació que hom necessita per traslladar-se a l'espai, també hauria de ser suficient per frenar el bus.

DIE ZEIT

Article publicat a © ZEIT online, el dia 17.08.2006

Traducció: Montserrat Sureda i Jubany per a www.terrificabras-filosofia.cat

Font: <http://www.zeit.de/online/2006/34/bildergalerie-ueberleben?5>